

**Прва основна школа краља Петра II
Ужице**

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

**ТРЕЋИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

од шк. 2022/23. до шк. 2025/26.године

Актив наставника разредне наставе

Фонд часова за трећи разред

р.бр.	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
1.	Српски језик	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Природа и друштво	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
8.	Дигитални свет	1	36
Укупно : А		21	756
р.бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		
1	Верска настава/ Грађанско васпитање	1	36
Укупно : Б		1	36
Укупно : А+Б		22	792
р.бр.	В. ОБЛИК ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Редовна настава	22	792
2	Допунска настава	1	36
3	Настава у природи	7-10 дана годишње	
Ред број	Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Час одељ. старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности	1-2	36-72
3.	Излет-екскурзија	1-3 дан годишње	
Укупно : А+Б+В+Г (без наставе у природи и излета)		936	

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

Разред: трећи

Годишњи фонд: 180

Недељни фонд: 5

Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	КЊИЖЕВНОСТ	49	28	3	80
2.	ЈЕЗИК	42	14	4	60
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	13	25	2	40
укупно		104	67	9	180

Кључник појмови: књижевност, језик, језичка култура

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1. разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; 2. одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; 3. именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; 4. уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); 5. разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; 6. разуме идеје књижевног дела; 7. уочи	КЊИЖЕВНОСТ (80)	Књижевни појмови: – лирска песма, – химна, – епска песма, – народна бајка, – роман, – поређење, – персонификација (на нивоу препознавања), – опис, – дијалог, – приповедање,	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском	- градити код ученика критичко мишљење анализом књижевних текстова, - упућивати ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања - коришћење е-уџбеника, и др. - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације - упутити ученике како да се

<p>основне одлике народне бајке; 8. разликује народну од ауторске бајке; 9. представи главне особине јунака; 10. уочи основне одлике народне епске песме; 11. уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; 12. разликује опис од приповедања у књижевном делу; 13. покаже примере дијалога у песми, причи и драмском тексту; 14. уочи хумор у књижевном делу;</p>	<p>– епски јунак, – драмска радња</p> <p>-школска лектира -поезија -проза -драмски текстови -популарни и информативни текстови -домаћа лектира</p>	<p>друштву 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција</p>	<p>поставе на место другог и да разумеју најразличитије особине и поступке ликова - подстицати љубав према читању применом различитих метода и облика рада - богаћење речника путем усвајања непознатих речи из прочитаних текстова - примена тимског, групног и рада у пару.</p>
--	--	--	---

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво (Прошлост- Историјски извори, Начини живота данас и у прошлости; Природа, човек, друштво - Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји у животним заједницама)

Музичка култура (Слушање музике: Композиције различитог карактера; Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче)

Ликовна култура (Споразумевање: Слика, текст, звук; Кратки анимирани филмови)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;</p>	<p>слуша, посматра, прича, чита текстове, активно учествује у разговору, описује доживљај прочитаних књижевних дела и износи мишљење о њима, поставља питања, препричава,</p>

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>15. разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; 16. одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; 17. примењује основна</p>	<p>ЈЕЗИК (60)</p>	<p>Врсте речи: именице (градивне, збирне); придеви (присвојни, градивни); род и број придева; заменице (личне заменице); глаголи; лице и број глагола. Подела речи на крају реда (граница на самогласник). Управни говор (први и други модел). Неуправни говор. Велико слово: писање имена народа, вишечланих географских назива (планина, река, језера, мора и</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција</p>	<p>-упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања -коришћење е-уџбеника, и др. -направити корелацију са наставом математике у вези са писањем скраћеница за мерне јединице ћириличким и латиничким писмом;</p>

правописна правила; 18.јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо;	сл.), празника, наслова књига и часописа; Писање присвојних придева изведених од властитих имена (суфикси: -ов, -ев, -ин; -ски, -чки, -шки). Речца не уз именице и придеве. Наводници (у управном говору, насловима дела, називима школа). Сугласник <i>j</i> (између самогласника <i>и-о</i> и <i>о-и</i>). Скраћенице (мерне јединице за масу, дужину, време и запремину течности).	6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција	-користити правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање - примена индивидуализоване наставе - примена демонстративне, дијалогске и текстуалне методе -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;
---	---	--	---

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво (Природа, човек, друштво - Услови за живот, Облици рељефа; Материјали – Промене материјала)

Музичка култура (Слушање музике: Музички дијалог)

Ликовна култура (Споразумевање: Тумачење визуелних информација)

Математика (Мерење и мере: Јединице мере)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира ;објашњава, осмишљава одговарајуће примере;проверава оствареност исхода;	слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима,поставља питања, решава задато

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
19. чита са разумевањем различите текстове; 20. чита текст поштујући интонацију реченице /стиха; 21. изражајно рецитије песму и чита прозни текст; 22. изводи драмске текстове;	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (40)	Краћи и дужи текстови – књижевни и некњижевни, као и нелинеарни текстови. Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано). Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) – усмено и писано. Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.). Богаћење речника: речи истог или сличног значења; речи супротног значења; речи које значе нешто умањено и	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву	- увежбавати јасно, прецизно и разговетно изговарање реченице, поштовање интонације и правилно акцентовање у реченицама -реализовати различите вежбе (правописне, језичке, лексичко-семантичке) - примењивати правописне вежбе:диктат, аутодиктат,

<p>23. опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; 24. изнесе своје мишљење о тексту; 25. споји више реченица у краћу и дужу целину; 26. препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; 27. извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости;</p>		<p>увећано (уз одговарајуће текстове из лектире). Правописне вежбе: вежбе допуњавања и избора правилног облика речи; диктат, аутодиктат. Језичке вежбе: проширивање и допуњавање реченица различитим врстама речи, промена реда речи у реченици, промена дужине реченице. Лексичко-семантичке вежбе: речи који припадају различитим тематским скуповима; речи супротног значања али исте врсте и истог рода и броја, промена граматичког лица у тексту; основно и пренесено значење речи и друго. Стилске вежбе: састављање прича на основу задатих речи; сажимање или проширивање познате приче (текста), мењање краја приче (текста); настављање приче на основу датог почетка; промена становишта (нпр. увести у текст нове ликове; сместити бајку у далеку будућност...).</p> <p>Говорне вежбе: рецитовање, изражајно читање, сценско приказивање драмског / драматизованог текста и сл.</p>	<p>9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција</p>	<p>вежбе допуњавања и правилног избора речи - кроз игровне активности, посебно кроз језичке и ситуационе игре, ујежбавати усмену комуникацију - богаћење речника путем усвајања непознатих речи из прочитаних текстова - примена тимског, групног и рада у пару. - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;</p>
---	--	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Свет око нас (Природа, човек, друштво - Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима.

Музичка култура (Слушање музике: Композиције различитог карактера; Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче

Ликовна култура (Споразумевање: Слика, текст, звук; Кратки анимирани филмови)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;</p>	<p>слуша, посматра, прича, чита текстове, глуми, активно учествује у разговору, описује усмено и писмено доживљај, износи мишљење о свом и раду других;</p>

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (на основу Правилник о оцењивању)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Праћење и оцењивање (време)
<p>А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода</p> <p>Б) Ангажовање ученика у настави</p> <p>В) Самосталност у раду</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који 	<p>Начин провере исхода:</p> <ul style="list-style-type: none"> - иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - усмено одговарање (причање, препричавање, описивање, ортоепске вежбе лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе, казивање напамет научених текстова, сценско приказивање) - писане провере (контролни задаци, тестови, ортографске вежбе, диктати, лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе домаћи задаци и писмени задаци) <p>-вођење прописане педагошке документације</p> <p>-белешке о: активностима, самосталности у току рада, практичним радовима, свескама ученика, учешћу на такмичењима и у различитим активностима</p> <p>-заједничко вредновање ученика и наставника</p> <p>- самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика</p>	<p>Табеларна евиденција о писменим проверама</p> <p>Чек-листе са скалом процене</p> <p>Протоколи посматрања</p> <p>Упитници (за групни и рад у пару)</p> <p>*Учесталост јављања (јављање +; више пута ++; комплетан, потпун одговор +++; не зна одговор – запис датума и области)</p> <p>*Свеобухватност одговора (област; скала по нивоима)</p> <p>*Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима)</p> <p>*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p> <p>Пресек стања на месечном нивоу</p> <p>Пресек стања након обрађене области</p> <p>Пресек стања по тромесечјима</p> <p>Провера на крају школске године</p>

	<p>се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>	<p>* групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p> <p>* рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>-Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)</p> <p>- Панои: добровољно учешће у разним наставним и ваннаставним активностима</p>	
--	---	--	--	--

*** У току школске године биће реализоване две провере на нивоу разредног већа, на крају првог полугодишта и на крају школске године.

СРПСКИ ЈЕЗИК – ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

НАСТАВНА ТЕМА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
КЊИЖЕВНОСТ	<p>1СЈ.1.2.5. одређује основну тему текста 1СЈ.1.2.6. разуме дословно значење текста 1СЈ.1.2.7. разликује књижевноуметнички од информативног текста 1СЈ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате 1СЈ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме 1СЈ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну) 1СЈ. 1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту</p>	<p>1СЈ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену 1СЈ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту 1СЈ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.) 1СЈ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова 1СЈ.2.5.1. разликује лирску од епске песме 1СЈ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине - пословице, загонетке, брзалице) 1СЈ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми 1СЈ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу</p>	<p>1СЈ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм) 1СЈ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста) 1СЈ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст 1СЈ.3.5.2. уочава узрочно-</p>

	1СЈ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту	ликовима у књижевноуметничком тексту 1СЈ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту) 1СЈ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога	последичне везе међу догађајима у тексту 1СЈ.3.5.3. тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст
ЈЕЗИК	1СЈ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице 1СЈ.1.3.2. уме да се потпише 1СЈ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком 1СЈ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе 1СЈ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре 1СЈ. 1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1СЈ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица) и глаголско време (презент, перфекат и футур) 1СЈ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне)	1СЈ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу) 1СЈ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин, -ски/-чки/-шки); правилно пише гласове ћ, ч, њ, ц; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији; правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању 1СЈ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...) 1СЈ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1СЈ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве) 1СЈ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу 1СЈ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго 1СЈ.2.4.5. препознаје субјекат и глаголски предикат 1СЈ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) 1СЈ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику	1СЈ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене 1СЈ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе) 1СЈ.3.4.2. уме да промени облик променљивих речи према задатом критеријуму: заједничких именица према броју, а глагола, придева и заменица према роду и броју
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	1СЈ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста 1СЈ.1.2.2. одговара на једноставна питања	1СЈ.2.2.1. чита текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха; уме да одреди на ком месту у тексту је пауза, место логичког акцента; кој и део текста треба	1СЈ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста,

	<p>у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.)</p> <p>1СЈ.1.2.3. препознаје да ли је тражена информација, која може да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту</p> <p>1СЈ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник)</p> <p>1СЈ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме</p> <p>1СЈ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи)</p> <p>1СЈ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава</p> <p>1СЈ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.)</p> <p>1СЈ.1.4.4. препознаје антонимију</p> <p>1СЈ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.)</p>	<p>прочитати брже, а кој и спорије</p> <p>1СЈ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле)</p> <p>1СЈ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту</p> <p>1СЈ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/деталј који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму)</p> <p>1СЈ.2.3.6. саставља кратак наративни текст</p> <p>1СЈ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст</p> <p>1СЈ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синониме (нпр. да избегне понављање)</p> <p>1СЈ.2.3.9. исправља свој текст (критички чита написано, поправља текст и исправља грешке)</p> <p>1СЈ.2.4.8. препознаје синонимију</p> <p>1СЈ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава</p>	<p>обједињујући информације из различитих делова дужег текста</p> <p>1СЈ.3.2.2. повезује и обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ)</p> <p>1СЈ.3.3.4. саставља кратак експозиторни текст</p> <p>1СЈ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст)</p> <p>1СЈ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени</p> <p>1СЈ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм)</p>
--	---	---	---

МАТЕМАТИКА

Разред: трећи

Годишњи фонд: 180

Недељни фонд: 5

Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	БРОЈЕВИ	80	53	3	136
2.	ГЕОМЕТРИЈА	12	18	2	32
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	5	6	1	12
укупно		97	77	6	180

Кључни појмови: бројеви прве хиљаде, разломак, децимални запис броја, круг, троугао, правоугаоник, квадрат, угао, паралелне праве, нормалне праве, појам површине, једначине и неједначине, мерење дужине, масе, времена и запремине течности.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1. прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; 2. прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000); 3. изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000); 4. подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; 5. процени вредност израза са једном рачунском операцијом; 6. израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; 7. одреди десетице и стотине најближе датом	БРОЈЕВИ (136)	Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак). Зависност резултата од промене компонената. Једначине облика: $a + x = b$,	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	- сликовно представљање бројева и места броја у бројевном низу ради разумевању декадног бројевног система - увежбавање технике рачунања, како би ученици стекли сигурност и спретност при усменом и писменом рачунању - решавање проблема из реалних животних ситуација или

броју; 8. реши једначину са једном рачунском операцијом; 9. одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; 10. реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину; 11. уочи делове целине и запише разломке облика m/n ($m \leq n \leq 10$) 12. упореди разломке облика m/n са једнаким именицима; 13. уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа;		$a - x = b, x - a = b, a \div x = b.$ Неједначине облика: $a \pm x < b,$ $a \pm x > b, x - a < b, x - a > b.$ Римске цифре D, M. Разломци облика $\cdot$ nm Упоредивање разломака са једнаким именицима. Децимални запис броја са једном децималом.	7.Одговорно учешће у демократском друштву 10.Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	других предметних области - кроз практичне активности деобе и спајања, лепљења и сечења погодног дидактичког материјала објаснити ученицима појам разломка - примена тимског, групног и рада у пару. -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
---	--	---	--	---

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво (Оријентација у простору и времену – Географска карта Србије)

Музичка култура (Извођење музике: Елементи музичког писма)

Ликовна култура (Споразумевање: Лепо писање – плакат, позивнице, честитке)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема, даје објашњења; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на примену наученог у реалним животним ситуацијама; организује игров.активности, проверава оствареност исхода;	слуша, посматра, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, записује поступак, израчунава, проверава, користи е-уџбеник, тражи објашњења,

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
14. црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; 15. конструише троугао и круг; 16. именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; 17. разликује врсте углова и троуглова; 18. одреди обим	ГЕОМЕТРИЈА (32)	Садржаји: Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које се секу). Угао, врсте углова. Троугао, врсте троуглова. Кружница и круг. Правоугаоник и квадрат. Обим троугла, квадрата и	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема	- уочавање и именовање гометријских фигура у окружењу - цртање правих и углова помоћу лењира и троугаоника или два троугаоника - усвајање поступка конструкције кружнице/крuga шестаром и увиђање да су круг и кружница одређени центром и полупречником - подстицање ученика да самостално откривају формуле израчунавања обима и површине

<p>правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца;</p> <p>19. опише особине правоугаоника и квадрата;</p> <p>20. преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства;</p> <p>21. користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање;</p>		<p>правоугаоника.</p> <p>Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира.</p> <p>Конструкције троугла и кружнице.</p> <p>Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи.</p>	<p>6.Сарадња</p> <p>8.Одговоран однос према здрављу</p> <p>10.Естетичка компетенција</p> <p>11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>- пресликавање једноставних геометријске фигуре на квадратној мрежи или тачкастој мрежи симетрично</p> <p>- развијање геометријског мишљења реализацијом следећих активности: посматрање, прављење модела, цртање, склапање и растављање делова фигуре</p> <p>- примена групног и рада у пару у циљу вршњачке помоћи и сарадње</p> <p>-постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>
--	--	--	---	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво (Оријентација у простору и времену – Географска карта Србије, план насеља)

Музичка култура (Извођење музике: Елементи музичког писма)

Ликовна култура (Композиција: Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија.)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема, даје објашњења; демонстрира начин цртања; подстиче ученике на примену наученог у сложеним ситуацијама; прати реализације активности, проверава оствареност исхода;</p>	<p>посматра, правилно користи прибор за цртање, црта, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, формулише, проверава, користи е-уџбеник, тражи објашњења;</p>

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>22.-чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена;</p> <p>23. упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време);</p> <p>24. измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом);</p> <p>25. примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама.</p> <p>26.чита и користи податке</p>	<p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ (12)</p>	<p>Мерење масе (kg, g, t).</p> <p>Мерење времена (деценија, век, секунд).</p> <p>Мерење дужине (mm, km).</p> <p>Мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl).</p> <p>Мерење површине геометријских фигура задатом мером.</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>3.Рад с подацима и информацијама</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>5.Решавање проблема</p> <p>6.Сарадња</p> <p>11. Предузимљивост и</p>	<p>- применом очигледних средстава упознати ученике за мерним јединицама</p> <p>- примена демонстративне, илустративне методе</p> <p>- решавање једноставнијих проблема повезивањем са свакодневним ситуацијама</p> <p>- увежбавање процене и мерења различитих предмета из окружења</p> <p>- примена информационих технологија, Геогбра и Гоогле мап</p> <p>-постављање ученика у различите</p>

представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм);			оријентација ка предузетништву	ситуације евалуације и самоевалуације
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<u>Природа и друштво</u> (Оријентација у простору и времену – Географска карта Србије, план насеља) <u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Елементи музичког писма) <u>Ликовна култура</u> (Материјали – Својства материјала)				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, даје објашњења; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на примену наученог у слож. ситуацијама; прати реализације активности, проверава оствареност исхода;		посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, претвара, проверава, користи е-уџбеник, тражи објашњења;		

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА Правилник о оцењивању	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Праћење и оцењивање (време)
А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. 	<p>Начин провере исхода:</p> <ul style="list-style-type: none"> -иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - усмено одговарање (опис поступка рада) - писане провере (контролни задаци, тестови, домаћи задаци и писмени задаци) 	<ul style="list-style-type: none"> -Табеларна евиденција о писменим проверама -Чек-листе са скалом процене -Протоколи посматрања -Упитници (за групни и рад у пару) *Учесталост јављања (јављање +; више пута ++; комплетан, потпун одговор +++; не зна одговор – 	<p>Свакодневно бележење током године</p> <p>Пресек стања на месечном нивоу</p> <p>Пресек стања након обрађене области</p> <p>Пресек стања по</p>
Б) Ангажовање ученика у настави	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и 	<ul style="list-style-type: none"> -вођење прописане педагошке документације 		

<p>В) Самосталност у раду</p>	<p>ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. <p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 	<p>-белешке о: активностима, самосталности у току рада, практичним радовима, свескама ученика, учешћу на такмичењима и у различитим активностима</p> <p>-заједничко вредновање ученика и наставника</p> <p>- самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика</p> <p>* групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p> <p>* рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>запис датума и области) *Свеобухватност одговора (област; скала по нивоима) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) -Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...) - Панои: добровољно учешће у разним наставним и ваннаставним активностима</p>	<p>тримесечјима</p> <p>Провера на крају школске године</p>
--	--	--	---	--

*** У току школске године биће реализоване две провере на нивоу разредног већа, на крају првог полугодишта и на крају школске године.

МАТЕМАТИКА – ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

НАСТАВНА ТЕМА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
БРОЈЕВИ	<p>1МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој 1МА.</p> <p>1МА.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде</p> <p>1МА.1.1.3. множи и дели без остатка (троцифрене бројеве једноцифреним) у оквиру прве хиљаде</p> <p>1МА.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом</p> <p>1МА.1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве хиљаде</p> <p>1МА.1.3.1. уме да прочита и формално запише разломак $1/n$ ($n \leq 10$) и препозна његов графички приказ</p> <p>1 МА.1.3.2. уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине</p>	<p>1МА.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем</p> <p>1МА.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју</p> <p>1МА.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза</p> <p>1МА.2.1.4. рачуна вредност израза с највише две операције</p> <p>1МА.2.1.5. уме да решава једначине</p> <p>1МА.2.3.1. уме да препозна разломак a/b ($b < 10$, $a < b$) када је графички приказан на фигури подељеној на b делова</p> <p>1МА.2.3.2. уме да израчуна n-ти део неке целине и обрнуто, упоређује разломке облика $1/n$ ($n \leq 10$)</p>	<p>1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака</p> <p>1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени.</p> <p>1МА.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет</p> <p>1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми</p> <p>1МА.3.1.5. уме да одреди решења неједначине са једном операцијом</p> <p>1МА.3.3.1. уме да прочита, формално запише и графички прикаже разломак a/b ($b \leq 10$, $a < b$)</p> <p>1МА.3.3.2. зна да израчуна део a/b ($b \leq 10$, $a < b$) неке целине и користи то у задацима</p>
ГЕОМЕТРИЈА	<p>1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност)</p> <p>1МА.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе</p> <p>1МА.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица</p>	<p>1МА.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни</p> <p>1МА.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине</p> <p>1МА.2.2.3. зна јединице за мерење површине и њихове односе</p> <p>1 МА.2.2.4. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама</p> <p>1 МА.2.2.5. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама</p> <p>1МА.2.2.6. препознаје мрежу коцке и квадра и</p>	<p>1МА.3.2.1. претвара јединице за мерење површине из већих у мање</p> <p>1МА.3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника</p> <p>1МА.3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника</p> <p>1МА.3.2.4. уме да израчуна обим и површину сложених фигура у равни када су подаци дати у</p>

	1MA.1.2.4. користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица	уме да израчуна њихову површину када су подаци дати у истим мерним јединицама	истим мерним јединицама 1MA.3.2.5. уме да израчуна запремину коцке и квадра када су подаци дати у истим мерним јединицама
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	<p>1 MA.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама</p> <p>1MA.1.4.2. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате запремине течности (l, dl, ml)</p> <p>1MA.1.4.3. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате масе (g, kg, t)</p> <p>1MA.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме</p>	<p>1 MA.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у сложенијим ситуацијама</p> <p>1MA.2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година) и уме да претвара веће у мање и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама</p> <p>1MA.2.4.3. претвара јединице за мерење запремине течности из већих у мање</p> <p>1MA.2.4.4. претвара јединице за мерење масе из већих у мање</p> <p>1MA.2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке</p>	<p>1MA.3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара из једне јединице у другу и пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама</p> <p>1MA.3.4.2. претвара јединице за мерење запремине течности</p> <p>1MA.3.4.3. претвара јединице за мерење масе</p>

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Разред: трећи

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

Циљ учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему. Програм наставе и учења предмета Природа и друштво у трећем разреду основне школе чини тема *Мој крај* и пет предметних области: Природа, човек, друштво; Оријентација у простору и времену; Прошлост; Кретање; Материјали. Све области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима.

р.бр. тема	НАСТАВНА ТЕМА	р.бр. области	ПРЕДМЕТНЕ ОБЛАСТИ	ФИНД ЧАСОВА			
				обрада	утврђ.	остало	свега
1.	МОЈ КРАЈ	1.	Природа, човек, друштво	23	8	2	33
		2.	Оријентација у простору и времену	7	2	1	10
		3.	Прошлост	4	1	1	6
		4.	Кретање	8	3	1	12
		5.	Материјали	6	4	1	11
Укупно				48	18	6	72

Кључни појмови: крај, човек, животне заједнице, оријентација у времену и простору, прошлост краја, кретање, материјали

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>1, идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају;</p> <p>2. одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте облике рељефа и површинске воде у свом крају;</p> <p>3, илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају;</p> <p>4. примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и</p>	<p>ПРИРОДА, ЧОВЕК, ДРУШТВО (33)</p>	<p>Облици рељефа: узвишења (подножје, стране, обронци, врх), равнице и удубљења. Рељеф у мом крају.</p> <p>Површинске воде: река и њене притоке (лева и десна обала); бара и језеро. Површинске воде у мом краја.</p> <p>Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот).</p> <p>Производне и непроизводне делатности и њихова међузависност. Село и град, њихова повезаност, зависност и међуусловљеност.</p> <p>Значај и улога саобраћаја. Путнички, теретни и информациони саобраћај.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>3. Рад с подацима и информацијама</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>5. Решавање проблема</p>	<p>– организовање часова у природи у циљу уочавања видљивих карактеристика живог света у окружењу,</p> <p>– Илустровање појава и процеса из свакодневног живота – ученици вербално или ликовно изражавају своја запажања;</p>

<p>различитости међу људима; 5. повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живи; 6. повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи; 7. примени правила безбедног понашања у саобраћају; 8. разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу; 9. повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха; 10. очита вредности температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра; 11. прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланаца исхране; 12. илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини; 13. примени поступке (мере) заштите од заразних болести;</p>		<p>Безбедно понашање ученика на саобраћајницама у крају. Опрема за безбедну вожњу ролера, тротинета и бицикла. Течно, гасовито и чврсто стање воде. Кружење воде у природи. Промене при загревању и хлађењу ваздуха (промена температуре, запремина и кретање ваздуха). Мерење температуре воде, ваздуха и тела. Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји у животним заједницама: - Копнене животне заједнице: шуме, ливаде и пашњаци; - Водене животне заједнице: баре, језера и реке. Култивисане животне заједнице: воћњаци, повртњаци, њиве и паркови. Значај и заштита земљишта и копнених животних заједница. Значај и заштита вода и водених животних заједница. Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима. Начини преношења и мере заштите од заразних болести (грип, заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње (крпељи, вашке).</p>	<p>6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција</p>	<p>– примењивати поступак процењивања – применити поступак груписања – уочавање сличности и различитости ради класификовања; – примена поступака праћења и посматрања ради запажања промена; – применити различите поступке бележења (записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања) – примена тимског, групног и рада у пару;</p>
---	--	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Српски језик (Књижевност – прозни и поетски текстови)

Музичка култура (Слушање музике: Различити жанрови везани за уобичајене ситуације у животу; Музика и здравље.

Ликовна култура (Споразумевање: Визуелне карактеристике биљака и животиња)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

планира, припрема материјале, даје објашњења; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на примену наученог у свакодневном животу; прати реализације активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, илуструје, групише, користи е-уџбеник, тражи објашњења, одговара на питања, истражује, презентује рад;

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>14. се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе / окружења;</p> <p>15. опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља;</p> <p>16. идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије;</p> <p>17. користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости;</p>	<p>ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ (10)</p>	<p>Главне стране света. Умањено приказивање објеката и приказивање из „птичије“ перспективе. План насеља. Географска карта Републике Србије: картографске боје, картографски знаци). Мој крај на географској карти Републике Србије. Временске одреднице (датум, година, деценија и век).</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>3. Рад с подацима и информацијама</p> <p>6. Сарадња</p> <p>8. Одговоран однос према здрављу</p> <p>9. Одговоран однос према околини</p>	<p>- у циљу планирања даљег рада, али и лакшег усвајања знања уважавају се искуства и знања које је ученик изградио ван школе,</p> <p>- подстицањем примене наученог у свакодневном животу</p> <p>- илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења;</p> <p>- описивање – вербално или ликовно изражавање; – примена поступака праћења и посматрања ради запажања промена;</p> <p>- применити различите поступке бележења (записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања)</p> <p>- примена игровних активности – дидактичке, едукативне и спонтане игре;</p> <p>- планирати и реализовати активности у оквиру мини-пројекта – осмишљавање и реализација.</p>
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<p><u>Српски језик</u> (Језик – врсте речи, Језичка култура – Описивање доживљеног)</p> <p><u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Елементи музичког писма)</p> <p><u>Ликовна култура</u> (Споразумевање: Визуелне карактеристике знаци, симболи)</p> <p><u>Физичко и здравствено васпитање</u> (Здравствено васпитање: Моје срце – пулс. Дисање и вежбање.)</p>				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	
<p>планира, припрема материјале, даје објашњења; демонстрира поступак оријентације у простору и времену; објашњава поступак како да се научено примени у свакодневном животу; прати реализацију активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;</p>			<p>посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, илуструје, описује, користи е-уџбеник, прави белешке, одговара на питања, истражује, презентује рад;</p>	

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>18. се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе / окружења;</p> <p>19. опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља;</p> <p>20. идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије;</p> <p>21. користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости;</p>	ПРОШЛОСТ (6)	<p>Историјски извори (материјални, писани и усмени).</p> <p>Садашњост, прошлост, будућност: догађаји, људи и промене у мом крају. Породична прошлост (преци и потомци) и знаменити људи краја.</p> <p>Начин живота данас и у прошлости – занимања, одевање, исхрана, дечије игре.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>3. Рад с подацима и информацијама</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>6. Сарадња</p> <p>7. Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>10. Естетичка компетенција</p>	<p>– интегрисање садржаја у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих наставних предмета;</p> <p>– осмислити задатке којима се подстиче радозналости и интересовања за учење и континуирано сазнавање;</p> <p>– илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења;</p> <p>– примена индивидуализоване и кооперативне наставе</p> <p>-планирати мини-пројекте</p> <p>- примена тимског и групног рада</p>

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво (Књижевност – епска поезија; усмена књижевност)

Музичка култура (Извођење музике: Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима)

Ликовна култура (Композиција: Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема материјале, даје објашњења; упућује ученике на одговарајуће изворе знања; прати реализацију активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;</p>	<p>посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, илуструје, описује, користи е-уџбеник, прави белешке, одговара на питања, истражује, презентује рад,;</p>

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>22. повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем;</p> <p>– доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом;</p> <p>23. разликује природне и вештачке изворе светлости;</p>	КРЕТАЊЕ (12)	<p>-Кретање тела по путањи (правилнијско и криволинијско).</p> <p>-Утицај јачине деловања на пређено растојање тела.</p> <p>-Дејство Земљине теже – падање тела. -Утицај</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>3. Рад с подацима и</p>	<p>– организовање часова у природи у циљу уочавања и усвајања појмова везаних за кретање,</p> <p>– Илустровање појава и процеса из свакодневног живота</p> <p>– ученици вербално или ликовно изражавају своја запажања;</p>

<p>24. повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости;</p> <p>25. повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима;</p> <p>26. представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др);</p> <p>27. повеже резултате рада са уложеним трудом.</p>		<p>облика тела на брзину падања.</p> <p>-Извори светлости (природни и вештачки).</p> <p>-Како настаје сенка – облик и величина сенке.</p> <p>-Кретање производи звук: треперење затегнуте жице, гласних жица; различити звуци у природи. Звук као информација. Заштита од буке.</p>	<p>информацијама</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>5.Решавање проблема</p> <p>6.Сарадња</p> <p>8.Одговоран однос према здрављу</p> <p>9.Одговоран однос према околини</p>	<p>– Применити кооперативно учење</p> <p>– прилагођавати задатке сваком ученику или групи, зависно од њихових способности</p> <p>–прожимати забаву и учење при чему ће основ бити стваралачке игре</p>
--	--	---	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Музичка култура (Извођење музике: Певање песама уз покрет)

Ликовна култура (Споразумевање: Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.)

Физичко и здравствено васпитање (Физичке способности: Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације.)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема материјале, даје објашњења; упућује ученике како да опишу појаву; прати реализацију активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;</p>	<p>посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, изводи огледе, илуструје, описује, користи е-уџбеник, прави белешке, одговара на питања, истражује, презентује рад,;</p>

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>28. разликује повратне и неповратне промене материјала;</p> <p>29. уочи сличности и разлике међу течностима – тече, променљивост облика; провидност, боја, густина;</p> <p>30. одабере материјале који по тоplotној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу;</p> <p>31. објасни како рециклажа помаже очувању природе;</p>	<p>МАТЕРИЈАЛИ (11)</p>	<p>Промене материјала: повратне (истезање, савијање, ширење/скупљање; испаравање, кондензовање, топљење/очвршћавање) и неповратне (сагоревање, рђање).</p> <p>Сличности и разлике међу течностима (вода, уље, детерџент за прање судова, мед, млеко, сок од лимуна).</p> <p>Вода и друге течности као растварачи.</p> <p>Зависност брзине растварања од уситњености материјала, температуре течности и мешања.</p> <p>Топлотна проводљивост материјала.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>3. Рад с подацима и информацијама</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>5. Решавање</p>	<p>– организовање часова у природи у циљу уочавања и усвајања појмова везаних за кретање, -у току демонстративне методе узимати познате предмете, али и модели или макете на којима је могуће уочити оно што је карактеристично, неку њихову особину, поједине</p>

<p>32. изведе једноставне огледе / експерименте и повеже резултат са објашњењем / закључком; 33. сарађује са другима у групи на заједничким активностима; 34. представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др); 35. повеже резултате рада са уложеним трудом.</p>		<p>Ваздух као топлотни изолатор у природи и свакодневном животу (крзно и перје; слојевито облачење, вунене рукавице, грађевински блокови, термос-боца). Значај рециклаже. Разврставање отпада од пластике, стакла, папира, метала. Рационална потрошња. Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.</p>	<p>проблема 6.Сарадња 8.Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>делове – применити кооперативно учење да би се остварила интеракција међу ученицима и вршњачко учење – прилагођавати задатке сваком ученику или групи, зависно од њихових способности</p>
---	--	--	---	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Српски језик (Књижевност: Информативни текстови)

Музичка култура (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима.

Ликовна култура (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема материјале, даје објашњења; упућује ученике како да опишу појаву; прати реализацију активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;</p>	<p>посматра, слуша, истражује, учествује у раду и разговору, изводи огледе, илуструје, описује, користи е-уџбеник, прави белешке, одговара на питања, презентује рад,;</p>

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА Правилник о оцењивању	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Праћење и оцењивање (време)
<p>А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p>	<p>Начин провере исхода: -иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - усмено одговарање (опис поступка рада) - писане провере (контролни задаци, тестови, домаћи задаци)</p>	<p>--Табеларна евиденција о писменим проверама -Чек-листе са скалом процене -Протоколи</p>	<p>Свакодневно бележење током године Пресек стања на месечном</p>

<p>стандарда и исхода</p> <p>Б) Ангажовање ученика у настави</p> <p>В) Самосталност у раду</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. <p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; 	<p>-вођење прописане педагошке документације</p> <p>-белешке о: активностима, самосталности у току рада, практичним радовима, свескама ученика, учешћу на такмичењима и у различитим активностима</p> <p>-заједничко вредновање ученика и наставника</p> <p>- самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика</p> <p>* групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p> <p>* рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>посматрања</p> <ul style="list-style-type: none"> -Упитници (за групни и рад у пару) *Учесталост јављања (јављање +; више пута ++; комплетан, потпун одговор +++; не зна одговор – запис датума и области) *Свеобухватност одговора (област; скала по нивоима) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) -Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...) - Панои: добровољно учешће у разним наставним и ваннаставним активностима 	<p>нивоу</p> <p>Пресек стања након обрађене области</p> <p>Пресек стања по тромесечјима</p> <p>Провера на крају школске године</p>
---	--	---	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 			
--	--	--	--	--

*** У току школске године биће реализоване две провере на нивоу разредног већа, на крају првог полугодишта и на крају школске године.

ПРИРОДА И ДРУШТВО/СВЕТ ОКО НАС – ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

НАСТАВНА ТЕМА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
ПРИРОДА, ЧОВЕК, ДРУШТВО	<p>1ПД.1.1.4. уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања</p> <p>1ПД.1.1.5. препознаје и именује делове тела живих бића</p> <p>1ПД. 1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима</p> <p>1ПД.1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе</p> <p>1 ПД.1.2.2. зна употребну вредност природних ресурса</p> <p>1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе</p> <p>1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови</p> <p>1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу</p> <p>1ПД. 1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу</p> <p>1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите</p> <p>1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља</p> <p>1ПД. 1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода</p> <p>1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике</p> <p>1ПД.1.6.3. зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи, становништво</p>	<p>1ПД.2.1.3. примењује вишеструке критеријуме класификације живих бића</p> <p>1ПД.2.1.4. зна улогу основних делова живих бића</p> <p>1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту</p> <p>1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници</p> <p>1ПД.2.2.1. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе</p> <p>1 ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса</p> <p>1ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити</p> <p>1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова</p> <p>1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама</p> <p>1 ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности</p> <p>1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини</p> <p>1ПД.2.6.2. зна основне одлике рељефа и вода у држави Србији</p> <p>1ПД.2.6.3. разуме повезаност природно-географских фактора - рељефа, вода, климе -и делатности људи</p>	<p>1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима</p> <p>1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима</p> <p>1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују</p>

ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ	<p>1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти</p> <p>1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век</p> <p>1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара</p>	<p>1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља</p> <p>1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода</p> <p>1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена</p>	<p>1ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући знања о странама света и значењу картографских знакова</p>
ПРОШЛОСТ	<p>1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век</p> <p>1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара</p> <p>1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости</p> <p>1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости</p> <p>1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их</p>	<p>1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена</p> <p>1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности</p> <p>1 ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад</p> <p>1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о ком историјском периоду или личности је реч</p>	<p>1ПД.3.6.1. зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава</p>
КРЕТАЊЕ	<p>1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама</p> <p>1ПД.1.4.3. уме да одреди стране света помоћу Сунца</p>	<p>1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела</p> <p>1ПД.2.4.2. зна да се светлост креће праволинијски</p>	/
МАТЕРИЈАЛИ	<p>1ПД. 1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта</p> <p>1ПД.1.3.2. зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала</p> <p>1ПД.1.3.3. зна да различите животне намирнице садрже различите састојке</p> <p>1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност</p> <p>1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу</p> <p>1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја а и деловања воде и ваздуха</p>	<p>1ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање</p> <p>1ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава</p> <p>1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису</p> <p>1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу</p> <p>1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала</p> <p>1ПД.2.3.6. разликује промене материјала при којима настају други материјали од оних промена материјала при којима не настају други материјали</p>	<p>1ПД.3.3.1. разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи</p> <p>1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу</p>

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Разред: трећи

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	МАТЕРИЈАЛИ	21	7	/	28
2.	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	8	4	/	12
3.	КОМПОЗИЦИЈА	16	6	/	22
4.	ПРОСТОР	6	4	/	10
Укупно		51	21	/	72

Кључни појмови: простор, облик, линија, боја, текстура

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1. поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; 2. повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; 3. преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију;	МАТЕРИЈАЛИ (28)	Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност (промене у току сушења, у контакту са светлошћу, у контакту са различитим супстанцама и подлогама...), материјали који могу да се користе као алатке (пера, крзно, длака, лишће, дрвца...). Изглед материјала – основне и изведене боје, природне и створене текстуре. Технике. Однос материјала, ликовне технике и идеје. Производи уметничких заната	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост и	– Играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре; -Организовати часове у природи -Ученицима показати само оно што може да подстакне сопствене напоре ученика да нађе своје решење ликовног проблема.

4. изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама;	(накит, уметничке лутке, шешири, таписерије, ћилими, осликани текстил, собне светиљке и сенила, грнчарија, дуборез, гравуре...). Значај рециклирања, уметничка рециклажа.	оријентација ка предузетништву	
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ			
<p><u>Музичка култура</u> (Музичко стваралаштво: Стварање једноставне ритмичке и мелодијске (једноставне) пратње - на самостално направљеним инструментима.</p> <p><u>Природа и друштво</u> (Материјали: Промене материјала: повратне-истезање, савијање, ширење/скупљање; испаравање, кондензовање, топљење/очвршћавање и неповратне - сагоревање, рђање.)материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)</p>			
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ			
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	
планира, припрема материјале, даје објашњења; упућује ученике како да опишу својства; прати реализацију активности, интегрише садржаје,		посматра, слуша, истражује, изводи огледе, гужва, лепи, растеже...описује, користи е-уџбеник, прави белешке, презентује рад,;	

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
5. користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; 6. протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; 7. укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа; 8. изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем;	СПОРАЗУМЕВАЊЕ (12)	Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације. Тумачење визуелних информација. Визуелне карактеристике биљака и животиња, знаци, симболи, униформе, заставе, ношње... Пејзаж, портрет, аутопортрет. Слика, текст, звук. Кратки анимирани филмови, рекламе, билборди... Лепо писање – плакат, позивнице, честитке...	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	-реализовати двосмерну комуникација заснована на размени информација, мишљења и ставова кроз систем питања и одговора (обратити пажњу на формулацију питања) -тумачење слика реализовати независно од додатних информација као што су звук, текст и др; -одабраним причама развијати креативне идеје,

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Музичка култура (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима; Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче од илустрација на краћи литерарни текст

Српски језик (Књижевност: Садржај прозних и поетских текстова)

Ликовна култура (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема материјале, даје објашњења; мотивише; прати реализацију активности, вреднује заједно са ученицима	вежбају вербално и невербално исказивање одређ. ситуације, повезује и пореди познате и нове информације, црта, слика, вреднују

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
9. распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције; 10. користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; 11. разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.	КОМПОЗИЦИЈА (22)	Композиција. Дводимензионалне и тродимензионалне композиције, организација композиције, равнотежа. Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	- користити мултимедијалне садржаје; - примена различитих метода и облика рада - користити уметничка дела као мотивација за стваралачки рад (посматрање, разговор),

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Музичка култура (Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономотопеја и илустрација на краћи литерарни текст(учење у

Српски језик (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним. Препричавање по плану.)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема материјале, даје објашњења; мотивише; прати реализацију активности, вреднује заједно са ученицима	слаже и разлаже облике, ствара композицију, црта, слика, вреднују, комбинује материјале

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>12. разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости;</p> <p>13. учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу;</p> <p>14. разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.</p>	<p>ПРОСТОР (10)</p>	<p>Облици у простору. непокретни објекти у отвореном и затвореном простору (споменици, уметничка дела, експонати...). Композиција у простору – поставка изложбе, уређење просторије, уређење школе, уређење околине у локалној заједници...</p> <p>Оптичке илузије на дводимензионалној подлози, специјални ефекти на сцени, у филмовима, игрицама...</p> <p>Кретање. Покрет и кретање у природи, окружењу и уметничким делима.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>3. Рад с подацима и информацијама</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>5. Решавање проблема</p> <p>6. Сарадња</p> <p>8. Одговоран однос према здрављу</p> <p>10. Естетичка компетенција</p> <p>11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>	<p>- одабране садржаје је потребно повезати са причом о томе како се развијају креативне идеје</p> <p>- примењивати аналитичко посматрање кретања у простору</p> <p>- користити мултимедијалне садржаје</p>
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<p><u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима.</p> <p><u>Српски језик</u> (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним. Препричавање по плану.)</p> <p><u>Ликовна култура</u> (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)</p>				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	
<p>-прилагођава задатке и активности како би подстакao напредовање свих ученика; подстиче ученике да развијају своје ликовне способности, подстиче, мотивише, прати рад, вреднује</p>			<p>слаже и разлаже облике у простору, црта, слика, вреднује, комбинује материјале; вреднује свој и рад других; обликује или конструише тродимензионалне и дводимензионалне радове</p>	

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (<i>Правилник о оцењивању ученика</i>)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
<p>А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода</p> <p>Б) Ангажовање ученика у настави</p> <p>В) Самосталност у раду</p>	<p>- Предмет Ликовна култура: Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир ангажовање ученика у наставном процесу.</p> <p>А) Критеријуми оцењивања Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;</p>	<p>Начин провере исхода:</p> <p>-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - успешност уч.радова</p> <p>-вођење прописане педагошке документације у којима су видни елементи за оцењивање и процењивање: -однос према раду -однос према себи -однос према другима -разумевање -повезивање -оригиналност -вербално изражавање -примена техника</p> <p>-заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика</p>	<p>Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару)</p> <p>*Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима)</p> <p>*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p>	<p>Белешке са часова током године</p> <p>Пресек стања на месечном нивоу</p> <p>Пресек стања по тромесечјима</p> <p>На крају школске године</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. <p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 	<ul style="list-style-type: none"> * групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) * вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима и конкурсима 	<p>-Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)</p>	
--	---	---	--	--

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Разред: трећи

Годишњи фонд: 36

Недељни фонд: 1

Циљ учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	8	2	/	10
2.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	16	6	/	22
3.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (реализује се на сваком часу)	1	3	/	4
Укупно		25	11	/	36

Кључни појмови: певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон, нотно писмо.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>1. опише своја осећања у вези са слушањем музике;</p> <p>2. примењује правилан начин држања тела и дисања при певању;</p> <p>3. изговара бројалице у ритму, уз покрет;</p> <p>4. пева по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења;</p> <p>5. наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе;</p> <p>6. разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима;</p> <p>7. повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима;</p> <p>8. препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу;</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (10)</p>	<p>Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика).</p> <p>Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање, јачина, тонске висине.</p> <p>Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар).</p> <p>Различити жанрови везани за уобичајене ситуације у животу.</p> <p>Музичка прича.</p> <p>Филмска музика.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Музика и здравље.</p> <p>Дигитализација.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>3. Рад с подацима и информацијама</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>5. Решавање проблема</p> <p>6. Сарадња</p> <p>8. Одговоран однос према здрављу</p> <p>11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>-музичке активности се преплићу, на свим часовима се обрађују све области;</p> <p>-користити мултимедијалне садржаје;</p> <p>- примена различитих метода и облика рада</p> <p>- бирају се одабране композиције које трајањем и садржајем одговарају узрасту</p>
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<p><u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима.</p> <p><u>Српски језик</u> (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним. Препричавање по плану.)</p> <p><u>Ликовна култура</u> (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)</p>				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	
<p>планира, припрема материјале, бира и презентује; мотивише; прати реализацију активности, вреднује заједно са ученицима</p>			<p>слушају, износе мишљење, учествују у разговору, постављају и одговарају на питања, вреднују заједно са наставником</p>	

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>9. повезује почетне тонове песама–модела и једноставних наменских песама са тонском висином;</p> <p>10. комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара уз покрет;</p> <p>11. свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу;</p> <p>12. изабере одговарајући музички садржај(од понуђених) према литерарном садржају;</p> <p>13. поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;</p> <p>14. коментарише своје и туђе извођење музике;</p> <p>15. самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације;</p> <p>16. учествује у школским приредбама и манифестацијама.</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (22)</p>	<p>Дидактичке музичке игре. Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера</p> <p>Певање песама уз покрет. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова у тонском опсегу од <i>ха</i> до <i>це2</i> . Певање и свирање песама из нотног текста. Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима.</p> <p>Инструментална пратња по слуху. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације.</p> <p>Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Музички бонтон. Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање (нотна трајања), јачина (динамичке ознаке –пиано, форте, крешендо и декрешендо), тонске висине (од <i>це1</i> до <i>ге1</i>). Елементи музичког писма: линијски систем, виолински кључ, трајање тонова (половина, четвртина, осмина ноте и одговарајуће паузе) у такту 2/4. Јединица бројања. Тактирање у 2/4 такту.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>3. Рад с подацима и информацијама</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>5. Решавање проблема</p> <p>6. Сарадња</p> <p>8. Одговоран однос према здрављу</p> <p>11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>- повезивати покрет и певање извођењем различитих врста музичких игара</p> <p>- радити на остваривању квалитетне комуникације у циљу развоја музичког укуса и интересовања ученика</p> <p>- применити демонстративну методу и методу рада на тексту у стицању нових знања</p> <p>- примењивати кооперативно учење</p>
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<p><u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима.</p> <p><u>Српски језик</u> (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним. Препричавање по плану.)</p> <p><u>Ликовна култура</u> (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)</p>				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	
<p>планира, припрема материјале, бира одговарајуће песме; мотивише; прати реализацију активности, демонстрира, вреднује</p>			<p>слушају, свирају, певају, постављају и одговарају на питања, вреднују заједно са наставником</p>	

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
17. осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу ; 18. осмисли музички одговор на музичко питање; 19. осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст;	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (4)	Стварање једноставне ритмичке и мелодијске (једноставне) пратње. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст(учење у контексту).	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	- повезивати покрет и певање извођењем различитих врста музичких игара - стваралачки задаци се реализују по слуху, без записивања
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
Музичка култура (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Српски језик (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним. Препричавање по плану.) Ликовна култура (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	
планира, припрема материјале, бира одговарајуће песме; мотивише; прати реализацију активности, демонстрира, вреднује			слушају, свирају, певају, постављају и одговарају на питања, вреднују заједно са наставником	

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (Правилник о оцењивању)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
А) Степен остварености циљева и прописаних,	- Предмет Музичка култура: Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир ангажовање ученика у наставном процесу.	Начин провере исхода: -иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - познавање музичке	Евиденција : белешке о	Пресек стања

<p>односно прилагођених стандарда и исхода</p>	<p>A) Критеријуми оцењивања</p> <p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. 	<p>писмености</p> <p>- познавање поетског текста</p>	<p>елементима за процењивање и оцењивање</p> <p>Чек-листе са скалом</p>	<p>на месечном нивоу</p>
<p>Б) Ангажовање ученика у настави</p>	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. 	<p>-вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о степену ангажовања, уложеном труду и личном напредовању</p>	<p>процене</p> <p>Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару)</p>	<p>Пресек стања по тромесечјима</p> <p>На крају школске године</p>
<p>В) Самосталност у раду</p>	<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. 	<p>-заједничко вредновање ученика и наставника</p> <p>- самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика</p>	<p>*Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима)</p>	<p>*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p>
<p>Недовољан (2) добија ученик који:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. 	<p>* групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p>	<p>*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p>	<p>-Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)</p>
<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 	<p>*вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима, конкурсима</p>	<p>-Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)</p>	

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Разред: трећи

Годишњи фонд: 108

Недељни фонд: 3

Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	/	16	/	16
2.	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	40	45	2	87
3.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	4	/	1	5
Укупно		44	61	3	108

Кључни појмови: певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон, нотно писмо.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>1. примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања);</p> <p>2. правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања;</p> <p>3. комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу;</p> <p>4. одржава равнотежу у различитим кретањима;</p> <p>5. коригује сопствено држања тела на основу савета наставника;</p>	<p>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ (16)</p>	<p>Вежбе за развој снаге са и без реквизита.</p> <p>Вежбе за развој покретљивости са и без реквизита.</p> <p>Вежбе за развој аеробне издржљивости.</p> <p>Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге.</p> <p>Вежбе за развој координације.</p> <p>Примена националне батерије</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>3. Рад с подацима и информацијама</p> <p>6. Сарадња</p> <p>7. Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>8. Одговоран однос према здрављу</p> <p>9. Одговоран однос према околини</p> <p>10. Естетичка</p>	<p>- редовно вежбање</p> <p>- постепено увећање термина везаних за вежбање</p> <p>- истицање неопходност поштовања правила понашања током вежбања</p> <p>- организовање одељењска и такмичења на нивоу генерације</p> <p>- указивати на значај вежбања</p>

6. правилно држи тело; 7. правилно подиже, носи и спушта терет;		тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	компетенција	-примењивати одговарајуће облике и методе рада
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<p><u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.)</p> <p><u>Српски језик</u> (Књижевност: Информативни текстови о физичкој и здравственој култури)</p> <p><u>Природа и друштво</u> (Природа, човек, друштво: Начини преношења и мере заштите од заразних болести -грип, заразна жутица, варичеле и болести које преносе животиње крпељи, вашке; Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.).</p>				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	
- прати напредовање ученика и упућује ученике како да развију физичке способности, мотивише ученике да се баве спортом и побољшају моторичке вештине, демонстрира, вреднује			- планирају време које ће провести у вежбању, реализују вежбе, активно учествују у реализацији задатака на часу	

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
8. изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; 9. изведе дечји и народни плес; 10. користи терминологију вежбања; 11. поштује правила понашања на вежбалиштима; 12. поштује мере безбедности током вежбања; 13. одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; 14. правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима;	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ (87) Атлетика, Спортска гимнастика, Основе тимских, спортских и елементарних игара, Плес и ритмика,	<u>Атлетика</u> Техника трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником. <u>Спортска гимнастика</u> Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови. Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе и вежбе променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди. <u>Основе тимских, спортских и елементарних игара</u> Између четири ватре. Мини-рукомет. „Футсал – „мали фудбал“. <u>Плес и ритмика</u> Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Народно коло „Савила се бела лоза винова“. Народно коло из краја у којем се школа налази.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према	- реализовати вежбе на отвореном простору - постепено увећање термина везаних за вежбање - истицање неопходност поштовања правила понашања током вежбања - организовање одељењска и такмичења на нивоу генерације - указивати на значај вежбања - примењивати

15. препозна лепоту покрета у вежбању; 16. се придржава правила вежбања;	Пливање, Полигони	<u>Пливање</u> Прилагођавање на водену средину и основна обука пливања. <u>Полигони</u> Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.	околини 10.Естетичка компетенција	одговарајуће облике и методе рада
---	----------------------	---	--------------------------------------	-----------------------------------

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Музичка култура (Извођење музике: Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.)

Српски језик (Књижевност: Информативни текстови о физичкој и здравственој култури)

Природа и друштво (Природа, човек, друштво: Начини преношења и мере заштите од заразних болести -грип, заразна жутица, варичеле и болести које преносе животиње крпељи, вашке; Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.).

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
- прати напредовање ученика и упућује ученике како да развију физичке способности, мотивише ученике да се баве спортом и побољшају моторичке вештине, демонстрира, учествује у вежбању и игри, вреднује	- планирају време које ће провести у природи, реализују вежбе и учествује у игри, активно учествују у реализацији задатака на часу и сарађује са вршњацима

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
17. навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; 18. прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; 19. уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања и у другим ситуацијама; 20. прати промене у тежини и висини код себе и других; 21. препозна здравствено стање када не треба да вежба; 22. примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и другим животним ситуацијама; 23. уредно одржава простор у коме живи и борави;	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (5)	<u>Култура вежбања и играња</u> Основна правила: Између четири ватре, Мини-рукомета и Фудсала. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање. „Ферплеј” (навијање, победа, пораз). Породица и вежбање. Вежбање као део дневних активности. <u>Здравствено васпитање</u> Моје срце – пулс.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран	- редовно вежбање - организовање боравка у природи - организовати дане здраве исхране - организовати ситуационе игре везаних за бригу о здрављу

24. користи здраве намирнице у исхрани; 25. повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; 26. препозна лепоту покрета у вежбању; 27. се придржава правила вежбања; 28. вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању		Дисање и вежбање. Хигијена простора за вежбање. Значај воћа и поврћа у исхрани. Значај воде за организам и вежбање. Поступање у случају повреде.	однос према околини 10.Естетичка компетенција	
--	--	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Музичка култура (Извођење музике: Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.)

Српски језик (Књижевност: Информативни текстови о физичкој и здравственој култури)

Природа и друштво (Природа, човек, друштво: Начини преношења и мере заштите од заразних болести (грип, заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње (крпељи, вашке – Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.).

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

- мотивише ученике да се баве спортом, проверава колико ученици знају о здрављу и начину очувања, учествује у вежбању и игри, вреднује

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

- слушају, примењују, проналазе различите изворе знања, правилно се хране и примењују здраве стилове живота

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (Правилник о оцењивању ученика)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода	<p>- Предмет Физичко и здравствено васпитање: Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир ангажовање ученика у наставном процесу.</p> <p>А) Критеријуми оцењивања Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; - лако логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности 	<p>Начин провере исхода:</p> <ul style="list-style-type: none"> - иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - реализација вежби - учешће у спортским играма - вођење прописане педагошке документације у 	<p>Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање</p> <p>Чек-листе са скалом процене</p> <p>Протоколи</p>	<p>Белешке са часова током године</p> <p>Пресек стања на месечном нивоу</p>

<p>Б) Ангажовање ученика у настави</p>	<p>критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p>	<p>којима су видне белешке о нивоу ангажованости, вежбању у адекватној опреми, постигнућима у моторичким вештинама и индивидуалном напретку сваког ученика</p>	<p>посматрања Упитници (за групни и рад у пару)</p>	<p>Пресек стања по тромесечјима</p>
<p>В) Самосталност у раду</p>	<p>– самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>	<p>-заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика * тимски рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) *вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима</p>	<p>*Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, доприносе заједничком циљу...) -Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)</p>	<p>Процена о напретку на крају школске године</p>

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Разред: трећи

Годишњи фонд: 36

Недељни фонд: 1

Циљ наставе и учења програма Грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ЉУДСКА ПРАВА	12
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	10
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	8
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	6
	укупно	36

Кључни појмови: равноправност, стереотипи и предрасуде, дискриминација, локална заједница, солидарност, волонтирање

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА БРОЈ ЧАСОВА И САДРЖАЈИ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА:
1. својим понашањем показује да прихвата различитост других; 2. препознаје у свом	ЉУДСКА ПРАВА - 12 часова Сви различити, а сви равноправни Различитост	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација	-примена различитих интерактивних облика рада

<p>окурењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; 3. укаже вршњацима на особе или групе у свом окурењу којима је потребна помоћ и подршка; 4. објасни разлику између саосећања, солидарности и сажаљења на датом примеру; 5. укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима;</p>	<p>Живот у заједници у којој би сви људи били исти (по полу, узрасту, вери, националности, образовању, интересовању). Различитост као богатство једне друштвене заједнице. Отвореност и затвореност за различитости. Различитости у нашој локалној заједници. Равноправност мушкараца и жена Уважавање разлика уз једнака права, одговорности и могућности. Дечаци и девојчице – сличности и разлике, иста права и могућности. Осетљиве друштвене групе Групе којима је услед специфичних разлика потребна додатна подршка како би имале исте шансе и могле равноправно да се укључе у живот заједнице и остваре своје потребе и права. Стереотипи и предрасуде Упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога (сви дечаци су, све девојчице су, сви Роми су). Негативно мишљење појединаца о некоме ко се не познаје довољно. Стереотипи и предрасуде као основ за дискриминацију. Дискриминација Неједнако поступање према особи или некој групи на основу неког њиховог личног својства (пол, узраст, вера, националност, образовање, инвалидитет), што за последицу има нарушавање њихових права и достојанства. Једнако поступање према неједнакима као вид дискриминације. Етикетирање, ружни надимци као вид дискриминације.</p>	<p>3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљиво ст и оријентација ка предузетништву.</p>	<p>- одабир и коришћење одговарајућих метода и техника:радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције -примена искуственог учење, изношење доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;</p>
--	---	---	---

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот).

Српски језик – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.)

Ликовна култура – Споразумевање: Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
<p>планира, истиче циљ теме и часова, прати, пружа подршку и усмерава подстиче ученике на стваралачко истраживање, подстиче сарадњу и тимски рад ученика, заједно са ученицима вреднује резултате процеса рада у току часова</p>	<p>слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке дискутују, глуме, истражују примењују научено у новим ситуацијама учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада</p>

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА БРОЈ ЧАСОВА И САДРЖАЈИ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА:
<p>6. наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце;</p> <p>7. наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје;</p> <p>8. тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права;</p> <p>9. наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави;</p> <p>10. опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници;</p>	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО – 10 часова</p> <p>Ја и други у локалној заједници</p> <p>Локална заједница</p> <p>Место где грађани задовољавају највећи број својих потреба и остварују највећи број својих права.</p> <p>Потребе и права које деца задовољавају у локалној заједници – за образовањем, здравственом заштитом, одмором, игром, учествовањем у спортским, кулурним и уметничким активностима.</p> <p>Комуналне услуге</p> <p>Услуге од општег интереса за све грађане локалне заједнице – вода, превоз, путеви, паркинг, отпад, осветљење, паркови, пијаце, димничари.</p> <p>Институције и организације Локалне заједнице у области образовања, културе, здравља, спорта и рекреације, очувања околине, безбедности, верске организације. Активности и допринос удружења грађана у локалној заједници. Наша локална заједница</p> <p>Брига наше локалне заједнице о потребама и правима својих грађана.</p> <p>Брига наше локалне заједнице о деци различитих својстава (пол, узраст, сиромаштво, здравље).</p> <p>Доступност садржаја у нашем окружењу слепим или глувим особама, родитељима са дечијим колицима или особама у инвалидским колицима (пешачки прелази, школа, дом здравља, продавница, превоз).</p> <p>Брига деце о својој локалној заједници – о отпаду, биљкама и животињама, споменицима културе, уметничким делима, потрошњи воде, пружање помоћи онима којима је то потребно.</p> <p>Удружење грађана у нашем окружењу некад и сад.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву. 	<p>-примена различитих интерактивних облика рада</p> <p>- одабир и коришћење одговарајућих метода и техника: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције</p> <p>-примена искуственог учење, изношење доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи</p> <p>-постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;</p>

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот).

Српски језик – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.)

Ликовна култура – Споразумевање: Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
планира, истиче циљ теме и часова, прати, пружа подршку и усмерава подстиче ученике на стваралачко истраживање, подстиче сарадњу и тимски рад ученика, заједно са ученицима вреднује резултате процеса рада у току часова	слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке дискутују, глуме, истражују примењују научено у новим ситуацијама учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА БРОЈ ЧАСОВА И САДРЖАЈИ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА:
11. се понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; 12. препознаје	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ – 8 часова Снага узајамне помоћи Солидарност Потреба узајамне бриге и одговорности међу људима. Лажна солидарност. Разлика између саосећања, сажаљења и солидарности. Примери акција солидарности у нашој локалној заједници (мобе, добровољно давање крви и хуманитарне акције за лечење болесних, СМС акције прикупљања новца). Ситуације у којима свакоме може бити потребна помоћ (болест, сиромаштво, ратови, поплаве, земљотреси, пожари, миграције). Медији као подршка солидарности.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини	-примена различитих интерактивних облика рада - одабир и коришћење одговарајућих метода и техника: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције -примена искуственог учење, изношење

примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима;	Волонтирање Добровољно ангажовање појединаца и група у пружању помоћи људима, животињама, биљкама. Мотиви волонтера – веровање у снагу узајамне помоћи, човекољубље и хуманост. Волонтерске акције ученика/ученица школе у локалној заједници (чишћење јавних површина, сађење биљака, помоћ старим људима, удомљавање напуштених кућних љубимаца). Активности волонтера Црвеног крста у нашој локалној заједници.	10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;
---	---	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот).

Српски језик – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.)

Ликовна култура – Споразумевање: Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
планира, истиче циљ теме и часова, прати, пружа подршку и усмерава подстиче ученике на стваралачко истраживање, подстиче сарадњу и тимски рад ученика, заједно са ученицима вреднује резултате процеса рада у току часова	слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке дискутују, глуме, истражују примењују научено у новим ситуацијама учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА БРОЈ ЧАСОВАИ САДРЖАЈИ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА:
13. испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; 14. заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ – 6 часова Акција солидарности у локалној заједници Планирање и извођење акције солидарности у локалној заједници Утврђивање коме је у заједници потребна помоћ. Одређивање циља акције. Припрема плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције – видео, фотографије, текстови и	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 9. Одговоран однос	-примена различитих интерактивних облика рада - одабир и коришћење одговарајућих метода и техника: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције -примена искуственог учење, изношење доживљаја и ставова

изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.	сл. Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.	према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	ученика кроз размену у групи - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;
--	---	---	---

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот).

Српски језик – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.)

Ликовна култура – Споразумевање: Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
планира, истиче циљ теме и часова, прати, пружа подршку и усмерава подстиче ученике на стваралачко истраживање, подстиче сарадњу и тимски рад ученика, заједно са ученицима вреднује резултате процеса рада у току часова	слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке дискутују, глуме, истражују примењују научено у новим ситуацијама учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода- формативно и сумативно оцењивање; оцењује се описном оценом: истиче се, добар, задовољава

Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе -вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о редовност у похађању наставе, заинтересованост и активно укључивање у процес рада групе, напредовање и развој, као и самосталности у раду ученика -заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оценом од стране ученика	Системтско посматрање Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару) *Скала по нивоима (самосталност у извршавању задатака) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, доприносе заједничком циљу...) -Квалитативно и квантитативно процењивање	Белешке са часова током године Пресек стања након завршетка пројекта Пресек стања по тромесечјима Процена о раду и напретку на крају школске године
* тимски рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)		
* рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)		

*вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима	резултата (пано, табела...)	
--	-----------------------------	--

НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ПОДРШКА У ОБРАЗОВАЊУ

За ученике којима је потребна додатна подршка због тешкоћа у приступању, укључивању и учествовању у образовању и васпитању, планирају се и спроводе мере за отклањање физичких, комуникацијских и социјалних препрека (мере индивидуализације), односно доноси индивидуални образовни план.

Препоручени начини прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

		годишњи фонд	недељни фонд
1.	ДОПУНСКА НАСТАВА – СРПСКИ ЈЕЗИК	18	1 (сваке друге недеље)
2.	ДОПУНСКА НАСТАВА - МАТЕМАТИКА	18	1 (сваке друге недеље)
Укупно		36	1

СРПСКИ ЈЕЗИК

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА	САДРЖАЈИ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
<p>-разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима;</p> <p>- одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола;</p> <p>- примењује основна правописна правила;</p>	ЈЕЗИК	<p>-Врсте речи: именице , придеви; заменице (личне заменице); глаголи</p> <p>-Управни говор (први и други модел). Неуправни говор.</p> <p>-Велико слово</p>	<p>- врсте речи уочавати најпре на изолованим примерима, а затим увежбавати и у оквиру реченице;</p> <p>-усвајати нове садржаје путем различитих вежбања како на нивоу речи тако и на нивоу реченице.</p>	<p>-прати напредак ученика и пружа подршку</p> <p>-објашњава начин разликовања врсте речи</p> <p>-објашњава поступак примене прав.правила</p>	<p>-уочава и издваја врсте речи</p> <p>-пише називе облике рељефа</p> <p>-употребљава тачку, упитник и узвичник</p> <p>-уочава и записује облике управног говора</p>
<p>- чита са разумевањем различите текстове;</p> <p>– чита текст поштујући интонацију реченице /стиха;</p> <p>- споји више реченица у краћу и дужу целину;</p> <p>- препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин;</p>	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>-Краћи и дужи текстови - Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано). Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) – усмено и писано. Језичке вежбе: проширивање и допуњавање реченица различитим врстама речи, промена реда речи у реченици, промена дужине реченице.</p>	<p>- увежбавати јасно, прецизно и разговетно изговарање реченице, поштовање интонације и правилно акцентовање у реченицама</p> <p>-реализовати различите програмске вежбе (правописне, језичке, лексичко-семантичке)</p>	<p>-припрема, мотивише, чита; усмено излаже;</p> <p>-приказује, показује;</p> <p>-демонстрира</p> <p>-усмерава активности ученика</p> <p>-подстиче ученике да богате речник</p>	<p>-слуша, посматра, прича,</p> <p>-чита, говори стихове, глуми</p> <p>-препричава</p> <p>-учествује у разговору</p> <p>-користи дечју штампу и непознате текстове,</p> <p>-саставља причу</p>
<p>- одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту;</p> <p>-именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине;</p>	КЊИЖЕВНОСТ	<p>-Књижевни појмови: лирска песма, епска песма, народна бајка, роман, опис, дијалог, приповедање,</p>	<p>-ученици се мотивишу на читав низ стварал. активности које настају поводом дела</p> <p>-ученик треба да разликује опис , приповедање, дијалог</p>	<p>-припрема материјал за анализу текста</p> <p>-помаже у разумевању текста</p>	<p>чита текстове одговара на питања</p> <p>учествује у разговору поставља питања</p>

МАТЕМАТИКА

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА	САДРЖАЈИ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
<ul style="list-style-type: none"> - прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; - изврши четири основне рачунске операције, - реши једначину са једном рачунском операцијом; - одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; - уочи делове целине и запише разломке 	БРОЈЕВИ	<p>Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице</p> <p>Упоредивање разломака са једнаким именицима.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Визуелизација бројева и места броја у бројевном низу - увежбавање технике рачунања - инсистирање на усменом објашњењу поступка решавања - разумевање појма разломка радити кроз игровне активности 	<ul style="list-style-type: none"> - прати напредак ученика - пружа подршку, подстиче и усмерава - објашњава начин правилног израчунавања и примене олакшица - примењује различите методе рада 	<ul style="list-style-type: none"> - слуша, посматра - усваја и увежбава поступак - самостално решава једноставне задатке - проверава - објашњава поступак и тражи потребна објашњења
<ul style="list-style-type: none"> - црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; - конструише троугао и круг; - именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; - одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; - користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање; 	ГЕОМЕТРИЈА	<p>Обим троугла, квадрата и правоугаоника. Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира. Конструкције троугла и кружнице.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - цртање правих и углова помоћу прибора за геометрију - самостално конструисање кружнице/круга шестаром - подстицање ученика да самостално примене формулу и израчунају потребно 	<ul style="list-style-type: none"> - планира - прати напредак - даје додатна објашњења - демонстрира поступак правилне конструкције - осмишљава одговарајуће задатке - примењује различите методе рада 	<ul style="list-style-type: none"> - посматра, слуша, памти, - правилно користи прибор за геометрију - црта, - самостално решава, проверава, - тражи објашњења;
<ul style="list-style-type: none"> - чита, упореди и претвара јединице мере - примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама. --чита и користи податке представљене табеларно или графички 	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	<p>Новчанице</p> <p>Јединице мере</p> <p>Мерење површине геометријских фигура задатом мером.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - упознавање са мерним јединицама применом очигледних средстава - решавање једноставнијих задатака повезивањем са свакодневним ситуацијама - самостално мерење различите предмета 	<ul style="list-style-type: none"> - прати рад и залагање - подстиче ученике да самостално мере - усмерава на практичну примену - подстиче на опажање примену, закључке, препознавање закључке 	<ul style="list-style-type: none"> - посматра и слуша, - објашњава, - мери - упоређује и претвара, - проверава, - тражи објашњења;

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Разред: трећи

Годишњи фонд: 36

Недељни фонд: 1

Циљ наставе је развијање моралних особина, ставова и уверења ученика, упознавање ученике са школским животом и односима којима уважавају друге. Упућује на естетска осећања, формирање културно-хигијенских и здравствених навика и формирање става о заштити животне средине

ТЕМЕ	САДРЖАЈИ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЧАСА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ:
БЕЗБЕДНОСТ	На путу од куће до школе Ко нам помаже у саобраћају Полицајац је наш пријатељ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	-повезивање садржај рада са ситуацијама из свакодневног живота у школи и ван ње -одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада -организовање истраживачких активности -оцењивање позитивних страна понашања и рада и како се могу још побољшати -израда панона -организовање радионица -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;
КАКО ДО ДОБРОГ УСПЕХА И ПРИМЕРНОГ ВЛАДАЊА	План рада и одмора у току дана Колико смо задовољни успехом Школске обавезе Шта је примерно владање		
ЖИВОТ У ШКОЛИ	Права и обавезе Односи у одељењу Дечија недеља Дан школе Савиндан		
КУЛТУРА ПОНАШАЊА	Бонтон Боравак у физкултурној сали Понашање у школи и ван школе		
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	Учионица Школско двориште Наш град Чувајмо природу		
ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ	Коме се обраћамо када се над нама врши или смо сведоци насиља Насиље, злостављање, занемаривање Нивои насиља Радионице		

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ**МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ**

Природа и друштво – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот).

Српски језик – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.)

Математика – Бројеви: Децимални запис броја са једном децималом.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ**АКТИВНОСТИ
НАСТАВНИКА**

планира, истиче циљ теме и часова, прати, пружа подршку и усмерава
подстиче ученике на стваралачко истраживање, подстиче сарадњу и
тимски рад ученика, заједно са ученицима вреднује резултате процеса
рада у току часова

**АКТИВНОСТИ
УЧЕНИКА**

слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке
дискутују, глуме, истражују
примењују научено у новим ситуацијама
учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Разред: трећи

Годишњи фонд: 36 – 72

Недељни фонд: 1-2 (зависи од планираних активности на нивоу одељењског или разредног већа, школе или локалне заједнице)

Циљ је подстицање индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и квалитетног коришћења слободног времена, ради богаћења друштвеног живота и разоноде, развијања и неговања другарства и пријатељства, дружење са вршњацима кроз заједничко делање, исказивање способности, осамостаљивање, развој неких вештина и друго.

ТЕМЕ	САДРЖАЈ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ:
ДРУШТВЕНЕ АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> – Дечија недеља (учешће у активностима) – Свети Сава – школска слава (пано) – Дан школе (учешће у активностима) – Нова година (радионица) – Ускрс (радионица) – вршњачке радионице	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и	<ul style="list-style-type: none"> - планирање циља, ефеката, активности ученика и наставника, начин рада - активностима обухватити све ученике и то тако да могу

ТЕХНИЧКЕ АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> – школски простор; учионица, двориште (уређење) – честитке за: рођендан, Нову годину, Божић, Дан жена, Ускрс (израда) – одељењски пано (уређење) 	информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	да искажу: ангажованост, самосталност, сарадљивост и иницијативност - примењују се игролике активности којима се подстиче креативност ученика - користе се школски ресурси - организују се једноставне акције у којима су главни носиоци ученици
ХУМАНИТАРНЕ АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> - акције поводом Дечје недеље -хуманитарне акције (помоћ другу, другарици...) - Сарадња са Црвеним крстом 		
СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> - одељенска и међуодељенска такмичења - учешће на Јесењем и пролећњем кросу (општински ниво) 		
КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> - одлазак на изложбу - позоришне представе - биоскопске представе - вршњачке радионице 		

- У току сваке шк.године планиране су посете (позоришту, биоскопу, музеју, галерији и библиотеци), обилазак града и шетње до парка и плаже.
- У току сваке шк.године планиран је одлазак и учешће ученика на Јесењем и Пролећном крос.

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја

Српски језик – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације

Математика – Бројеви: Децимални запис броја са једном децималом.

Музичка култура – Извођење музике, Музичко стваралаштво, Слушање музике

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
започиње и усмерава разговор и дискусију подстиче сарадњу и тимски рад ученика мотивише и подстиче ученике да учествују и развијају своје способности заједно са ученицима вреднује резултате учешћа у различит ваннаставним активностима	планира учешће, припрема се, учествују подстичу друге и дају пример анализирају свој и рад других планирају акције учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада

НАСТАВА У ПРИРОДИ / ИЗЛЕТ

ВРЕМЕ, ТРАЈАЊЕ, ПУТНИ ПРАВАЦ, НОСИОЦИ	Циљеви наставе у природи су:	Општи задаци програма наставе у природи/ излета су:
<p>Време: мај – јун</p> <p>Трајање: Настава у природи – 7 дана Излет – 1 дан</p> <p>Предлог путног правца: Златар (настава у природи) Јагодина (излет)</p> <p>Носиоци: -директор, -стручни вођа, -наставници разредне наставе</p>	<ul style="list-style-type: none"> – очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја; – проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу; – социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу; 	<p>Задаци програма наставе у природи/ излета су:</p> <ul style="list-style-type: none"> – побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика; – задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром; – подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке; – развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивање еколошких навика; – упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине; – оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи; – развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи; – подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи; – формирање навика редовне и правилне исхране; – навикавање на правилно смењивање рада, одмора и сна; – разумевање и уважавање различитости међу појединцима;

*** Путни правац је предлог. Могућа је измена.

ИСХОДИ (ПО ПРЕДМЕТИМА)	САРЖАЈИ (ПО ПРЕДМЕТИМА)	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ:
<p>Српски језик</p> <ul style="list-style-type: none"> -разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; - одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; - изводи драмске текстове; 	<p>Српски језик</p> <ul style="list-style-type: none"> -драмски текстови -популарни и информативни текстови -причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано) -описивање људи, животиња и природе 	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p>	<ul style="list-style-type: none"> - организовање родитељском састанка -упознавање са местом у које

<ul style="list-style-type: none"> - споји више реченица у краћу и дужу целину; - препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; - извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; 	<p>(плански приступ) – усмено и писано</p> <ul style="list-style-type: none"> -различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.) 	2. Комуникација	ученици одлазе, условима живота у којима се организује настава у природи или
<p>Математика</p> <ul style="list-style-type: none"> - примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама. -чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм); 	<p>Математика</p> <ul style="list-style-type: none"> -мерење масе (kg, g, t). -мерење времена (деценија, век, секунд). -мерење дужине (mm, km). -мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl). 	3. Рад с подацима и информацијама	излет, облицима и садржајима рада, начином превоза и понашањем у току пута, потребним књигама, прибору, одећи, обући,
<p>Природа и друштво</p> <ul style="list-style-type: none"> – повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи; – примени правила безбедног понашања у саобраћају; – илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини; – примени поступке (мере) заштите од заразних болести; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др); – повеже резултате рада са уложеним трудом. 	<p>Природа и друштво</p> <ul style="list-style-type: none"> -значај и улога саобраћаја; путнички, теретни и информациони саобраћај -начини преношења и мере заштите од заразних болести (грип, заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње (крпељи, вашке) -животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима -временске одреднице (датум, година, деценија и век) -међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју 	4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	појединим спортско-рекреативним активностима које ће се тамо реализовати. - спроводи се програм који се односи на остваривање постављених образовно-васпитних циљева и задатака и одговарајућих садржаја наставе у природи
<p>Музичка култура</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара уз покрет; – осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу ; – осмисли музички одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; 	<p>Музичка култура</p> <ul style="list-style-type: none"> –певање песама по слуху различитог садржаја и карактера –певање песама уз покрет. –стварање једноставне ритмичке и мелодијске (једноставне) пратње. –музичка питања и одговори и музичка допуњалка. –стварање звучне приче од познатих музичких садржаја. 	7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу	- поштују се договорена правила понашања у току боравка - писање кратких реферата о областима и местима која се посећују
<p>Ликовна култура</p> <ul style="list-style-type: none"> – изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и 	<p>Ликовна култура</p> <ul style="list-style-type: none"> – тумачење визуелних информација; визуелне карактеристике биљака и животиња, знаци, 	9. Одговоран	- уважавање

техникама; – користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем;	симболи, униформе, заставе, ношње... пејзаж, портрет, аутопортрет. – кретање, покрет и кретање у природи, окружењу и уметничким делима.	однос према околини	индивидуалних карактеристика ученика, разлике у њиховим потребама и могућностима
Физичко и здравствено васпитање –примени правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; – препозна здравствено стање када не треба да вежба; – примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и другим животним ситуацијама; – уредно одржава простор у коме живи и борави; – користи здраве намирнице у исхрани; – повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље;	Физичко и здравствено васпитање –Техника трчања –Истрајно трчање –Између четири ватре –Мини-рукомет. –Футсал – „мали фудбал“. – Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима – Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе) – Хигијена простора за вежбање – Значај воћа и поврћа у исхрани – Поступање у случају повреде	10. Естетичка компетенција 11. Предузимљиво ст и оријентација ка предузетништву.	-подстиче се сарадња и тимски рад, самосталност и лична одговорност.

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Српски језик (Језичка култура и Књижевност)

Математика (Мерење и мере)

Природа и друштво (Природа, човек, друштво; Оријентација у простору и времену; Материјали)

Музичка култура (Извођење музике и Музичко стваралаштво)

Ликовна култура (Споразумевање, Простор, Материјали)

Физичко васпитање (Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине;

Физичка и здравствена култура)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

Планира, организује се родитељски састанак и пружају се информације о планираном, формира групе и упознаје ученике са задацима везаним за реферате, планира и учествује у реализацији различитих активности у току наставе у природи / излета, мотивише и подстиче ученике да учествују у активностима, заједно са ученицима вреднује резултате

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

планира припрема се, истражује и записује, реализује задатке, учествује у планираним активностима, сарађује са члановима тима, презентују радове, анализирају свој и рад других учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада

